

Sygn. akt IV U 117/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: protokolant sądowy Sylwia Wardzała

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2016 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 8 grudnia 2014 roku nr (...)

w sprawie W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie ustawodawstwa

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 117/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 29 czerwca 2016 r.

Decyzją z dnia 8 grudnia 2014 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.) oraz art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L Nr 166/1 z 30.04.2004 r.), art. 5 i 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 987/2009 z 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia WE nr 883/2004 (Dz. Urz. UE L 284/1 z 20.10.2009 r.) stwierdził, że od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. do W. B. ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w związku z wpływem wniosku W. B. o ustalenie właściwego ustawodawstwa związanego z podjęciem w okresie od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. zatrudnienia na terenie Słowacji przy równoczesnym prowadzeniu działalności na własny rachunek w Polsce, wszczął postępowanie mające na celu prawidłowe ustalenie tego ustawodawstwa. Do wniosku dołączono umowę o pracę z dn. 01.01.2014 r., w której ustalony został wymiar czasu pracy na 12 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 30 euro. W wyniku analizy przedłożonych dokumentów ustalono, że W. B. prowadził działalność na własny rachunek w Polsce od 26.07.2011 r. do 07.03.2014 r. oraz jest zatrudniony przez Przedsiębiorstwo mające

swoją siedzibę na terenie Słowacji (...), K. (...) S.(...) i wykonuje prace na rzecz tego przedsiębiorstwa na terenie Słowacji. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego pismem z dn. 07.07.2014 r. ZUS ustalił dla W. B. na okres od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. ustawodawstwo słowackie, o czym poinformował także pismem z dn. 09.07.2014 r. Słowacką Instytucję Zabezpieczenia Społecznego Sociálna poisťovňa. W dniu 30.09.2014 r. Słowacka Instytucja Zabezpieczenia Społecznego poinformowała ZUS Oddział w T. o tym, że wraz ze Słowacką Inspekcją Pracy przeprowadziła kontrolę u pracodawcy (...) z zamiarem wykazania rzeczywistego wykonywania pracy na terenie Republiki Słowackiej. W oparciu o wyniki przeprowadzonej kontroli Sociálna poisťovňa uznała, że praca wykonywana przez W. B. w wymiarze 12 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 30 euro, ma charakter marginalny, czyli jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego i dlatego w okresie od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. W. B. powinien podlegać ustawodawstwu polskiemu. W dalszej kolejności organ rentowy wskazał, że przepisy art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 465/2012 z dn. 22.05.2012 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004, określają uregulowania dotyczące wykonania rozporządzenia podstawowego. Przewidują one, że do celów stosowania art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego osoba, która „normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich” oznacza osobę, która równocześnie lub na zmianę wykonuje jedną lub kilka odrębnych prac w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich w tym samym lub kilku przedsiębiorstwach lub dla jednego lub kilku pracodawców. Art. 14 ust. 5 B rozporządzenia Nr 465/2012 stanowi, że praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia 883/2004. Organ rentowy zaznaczył, że praca o marginalnym charakterze to praca, która jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego. Za pracę taką uznaje się pracę zajmującą mniej niż 5% regularnego czasu pracy i/lub przynoszącą mniej niż 5% jego całkowitego wynagrodzenia. Znaczenie ma tu także charakter działań. Działania, które mają charakter pomocniczy w służbie głównej działalności, również wskazują na marginalny charakter aktywności.

Osoba, która wykonuje „działalność w marginalnym stopniu” w jednym Państwie Członkowskim, a także działa w innym Państwie Członkowskim, nie może być traktowana, jako osoba, która normalnie prowadzi działalność w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich – a zatem nie jest objęta art. 13 rozporządzenia 883/2004. W tej sytuacji do celów określenia właściwego ustawodawstwa – osoba jest traktowana, jako posiadająca aktywność zawodową tylko w jednym Państwie Członkowskim. Jeśli marginalna działalność generuje obowiązek ubezpieczenia społecznego – wówczas składki opłacane są w Państwie Członkowskim właściwym, jako łączny dochód ze wszystkich działań. Marginalne działania muszą być ocenione dla każdego Państwa Członkowskiego oddzielnie i nie mogą być sumowane.

Mając na uwadze te okoliczności organ rentowy pismem z dn. 06.10.2014 r. zmienił swoje wcześniejsze ustalenie dokonane pismem z dn. 07.07.2014 r. i ustalił dla W. B. na okres od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. ustawodawstwo polskie.

Odwołanie od tej decyzji wniósł W. B., domagając się jej zmiany i ustalenie, że w okresie od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. ma do niego zastosowanie słowackie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych. Wniósł o przeprowadzenie dowodów wskazanych w odwołaniu tj. komputerowego wydruku bilansu firmy za 01-02.2014 r., umowy o pracę najemną złożonej w aktach ZUS oraz przesłuchanie go na okoliczność braku marginalności zatrudnienia. Jednocześnie złożył ewentualny wniosek o zwrot sprawy na podstawie art. 467 § 4 kpc organowi rentowemu w celu uzupełnienia postępowania wyjaśniającego o dokonanie ustaleń w zakresie wartości dochodu oraz czasu pracy z uwagi na zastosowanie do wnioskodawcy art. 14 ust 5 B rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009.

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

Naruszenie prawa materialnego w tym:

- art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w związku z art. 16 ust. 2 i 4 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009 w zw. oraz art. 14 ust. 5 lit. b rozporządzenia nr 987/2009 poprzez:

- jego niezastosowanie do sytuacji wnioskodawcy,

- błędne przyjęcie, że praca wnioskodawcy ma charakter zatrudnienia marginalnego,

- brak uruchomienia procedury współpracy ze Słowacką Instytucją Zabezpieczenia Społecznego, wymaganej przepisami art. 14 ust. 5 b w zw. z art. 16 rozporządzenia wykonawczego, w tym brak przedstawienia zwrotnego stanowiska pozwanego w aspekcie zgłoszenia przez Słowacką Instytucję prawdopodobieństwa zaistnienia marginalności zatrudnienia.

- rażąco naruszenie art. 16 ust. 3 rozporządzenia nr 987/2009 przez jego niezastosowanie i dokonanie nieuprawnionej zmiany ustawodawstwa słowackiego posiadającego status ustalenia ostatecznego, na ustawodawstwo polskie.

Ponadto zarzucił naruszenie przepisów postępowania w tym art. 107 § 2 kpa poprzez:

- brak wskazania i wyjaśnienia podstawy faktycznej podnoszonej w decyzji, że praca wnioskodawcy ma charakter marginalny,

- nieprzeprowadzenie żadnego dowodu w postępowaniu wyjaśniającym w celu zbadania ewentualnej marginalności zatrudnienia wnioskodawcy, a przywoływanie w petitum decyzji tej okoliczności, jako podstawy rozstrzygnięcia organu rentowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska zarzucił, że organ rentowy uznając, że jego praca ma charakter marginalny nie poczynił uprzednio w tym zakresie koniecznych i obligatoryjnych ustaleń, nie przeprowadził żadnych dowodów a oparł się jedynie na „podejrzeniach” Sociálnej poisťovní, wyartykułowanych w piśmie z dn. 30.09.2014 r. Organ rentowy pominął w tej sprawie w zupełności kwestię zebrania odpowiednich danych do zbadania ewentualnej marginalności i zaniechał wszczęcia procedury wymiany informacji w tym zakresie Sociálną poisťovňą. Winno to być uzupełnione w oparciu o procedurę art. 467 § 4 kpc. Podkreślił także, że działalność gospodarczą podejmował przez okres od stycznia do lutego 2014 r. W miesiącach tych osiągnął odpowiednio: za 01.2014 r. dochód w wysokości 284,20 zł, kolejno w miesiącu 02.2014 r. osiągnął dochód w kwocie 412,39 zł. Porównanie proporcjonalne zarobków z działalności gospodarczej oraz z pracy najemnej daje podstawę do wyliczeń, że wynagrodzenie z pracy stanowiło średnio ponad 12% wynagrodzenia z działalności gospodarczej. Analizując wyliczenia odnośnie poświęconego czasu pracy na wykonywanie pracy najemnej i działalności gospodarczej, zdaniem odwołującego przekroczony został uznany przez organ rentowy, jako marginalny 5% próg wskazanych wartości, a stanowiący udział czasu pracy w ogólnym (łącznie) czasie, jaki jest poświęcany na całą aktywność zarobkową. Ponadto odwołujący zarzucił, że zaskarżona decyzja w sposób rażąco naruszyła art. 16 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009, ponieważ organ rentowy dokonał jednostronnej zmiany ustalonego wcześniej ustawodawstwa słowackiego, pomimo że ustalenie, jakie zostało wskazane wnioskodawcy pismem ZUS z dn. 07.07.2014 r. stało się ostateczne, gdyż Sociálna poisťovňa wskazująca, że to pismo otrzymała 14.07.2014 r., wysłała do ZUS Oddział T. swoje pismo zawierające informacje o podejrzeniu zaistnienia marginalności zatrudnienia w dniu. 30.09.2014 r. (data wpływu), a zatem już po upływie 2-ch miesięcy od dnia otrzymania pisma przez Sociálną poisťovňę. W tej sytuacji naruszony został ustawowy termin z art. 16 ust. 3 rozporządzenia 987/2009.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji podniósł, że w związku z wpływem wniosku W. B. o ustalenie właściwego ustawodawstwa na podstawie art. 13 ust. 1 lit. b, w zw. z art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 r. związanego z podjęciem od 01.01.2014 r. zatrudnienia na terenie Słowacji przy równoczesnym prowadzeniu działalności na własny rachunek w Polsce, organ rentowy wszczął postępowanie mające na celu ustalenie tegoż ustawodawstwa. Analiza przedłożonych do wniosku dokumentów wykazała, że odwołujący prowadził działalność na własny rachunek w Polsce od 26.07.2011 r. do

07.03.2014 r. pod nazwą (...), (...) K., ul. (...) oraz jest zatrudniony przez Przedsiębiorstwo mające swoją siedzibę na terenie Słowacji (...), K. (...) S.(...) i wykonuje prace na rzecz tego przedsiębiorstwa na terenie Słowacji.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego pismem z dn. 07.07.2014 r. ZUS ustalił dla W. B. na okres od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. ustawodawstwo słowackie, o czym poinformował także pismem z dn. 09.07.2014 r. Słowacką Instytucję Zabezpieczenia Społecznego Sociálna poisťovňa. W dniu 30.09.2014 r. Słowacka Instytucja Zabezpieczenia Społecznego poinformowała ZUS Oddział w T. o tym, że wraz ze Słowacką Inspekcją Pracy przeprowadziła kontrolę u pracodawcy (...)z zamiarem wykazania rzeczywistego wykonywania pracy na terenie Republiki Słowackiej. W oparciu, o wyniki przeprowadzonej kontroli Sociálna poisťovňa uznała, że praca wykonywana przez W. B. w wymiarze 12 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 30 euro, ma charakter marginalny, czyli jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego i dlatego w okresie od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. W. B. powinien podlegać ustawodawstwu polskiemu.

Ponadto organ rentowy przytoczył wyrażany już uprzednio w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji pogląd w zakresie definicji pracy „o marginalnym charakterze”. Wskazał równocześnie, że pismem z 06.10.2014 r. dokonał zmiany swojego wcześniejszego ustalenia zawartego w piśmie z dn. 07.07.2014 r. i ustalił dla wnioskodawcy na okres od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. ustawodawstwo polskie. Pismem z dn. 06.10.2014 r. organ poinformował Słowacką Instytucję Zabezpieczenia Społecznego o ustaleniu dla ubezpieczonego ustawodawstwa polskiego, zgodnie z wnioskiem Sociálnej poisťovňej (w oparciu o przeprowadzone postępowanie wyjaśniające dotyczące pracy na terenie Republiki Słowackiej), jak również uwzględniając fakt, że czynności wykonywane przez odwołującego się w ramach pracy najemnej mieszczą się w zakresie wykonywanej działalności na własny rachunek (w obu przypadkach jest to reklama i marketing).

Organ rentowy podkreślił, że zarzuty podniesione w odwołaniu nie są jego zdaniem uzasadnione, ponieważ w piśmie z dn. 18.09.2014 r. Instytucja Słowacka zakwestionowała dokonane przez ZUS dokonanie ustawodawstwa właściwego, stwierdzając, że praca wykonywana przez odwołującego się jest pracą marginalną i zastosowanie wobec niego ma ustawodawstwo polskie. Odnosząc się do marginalnego charakteru pracy na terenie Słowacji, który podnosi w swoim odwołaniu ubezpieczony, organ rentowy stwierdził, że wydając decyzję w niniejszej sprawie wziął pod uwagę informację uzyskaną od Instytucji Słowackiej o przeprowadzonej kontroli, z której wynika, że osiągnane przez ubezpieczonego wynagrodzenie oraz wymiar czasu pracy są bardzo niskie. Osiąganie wynagrodzenia w kwocie 30 euro brutto miesięcznie, co dało netto ok. 25 euro (czyli ok. 100 zł) jest wynagrodzeniem bardzo niskim i prawdopodobnie nie wystarcza na sfinansowanie kosztów dojazdu, 3-krotnie w ciągu miesiąca do miejsca pracy (po 12 godzin) i w odniesieniu do prowadzonej przez odwołującego się działalności na własny rachunek w Polsce ma marginalne znaczenie. Nieznaczne zaangażowanie czasowe i znikome efekty ekonomiczne wynikające z zawartej umowy wskazują na inny cel zawarcia umowy niż faktycznie wiążący się z nawiązaniem stosunku pracy. Odnosząc się do podniesionego w odwołaniu zarzutu braku współpracy przez organ rentowy ze Słowacką Instytucją Zabezpieczenia Społecznego ZUS przypomniał, że to sam ubezpieczony zastrzegł w piśmie z dn. 07.04.2014 r., że organ rentowy „nie jest już właściwą instytucją do sprawowania kontroli dotyczącej jego stosunku pracy za granicą od chwili wyrejestrowania się, gdyż władne w tej materii są instytucje słowackie”. W tym samym piśmie W. B. wniósł o „wystosowanie odpowiedniego pisma do Słowackiej Instytucji o ustalenie właściwego ustawodawstwa dla jego osoby”. Organ rentowy uczynił zadość tym żądaniom i to Słowacka Instytucja dokonała kontroli i ustaliła marginalność pracy, zatem nie sposób zgodzić się z zarzutami ubezpieczonego. W dalszej części organ rentowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r. (II UK 333/12).

W końcowej części swego stanowiska organ rentowy podkreślił, że dodatkowo także należy uwzględnić fakt, iż czynności wykonywane przez odwołującego się w ramach pracy najemnej mieszczą się w zakresie wykonywanej działalności na własny rachunek. Zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dn. 29.04.2014 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego: „osoba, która normalnie wykonuje działalność, jako osoba pracująca na własny rachunek w Państwie Członkowskim, a która udaje się by wykonywać podobną działalność w innym Państwie Członkowskim, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy”. Jak

wynika z treści art. 14 ust. 4 w/w rozporządzenia nie jest istotne czy działalność wykonywana na terenie drugiego państwa zostanie tam zakwalifikowana, jako praca na własny rachunek czy praca najemna. Istotne jest, czy działalność wykonywana na terenie innego państwa ma podobny charakter. Przyjmuje się, że działalność w ramach tego samego sektora (branży) ma charakter podobny.

W tym stanie rzeczy organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

W. B. zgłosił w CEIDG rozpoczęcie, z dniem 26 września 2011 r. wykonywanie działalności gospodarczej o przeważającym kodzie PKD 73.11.Z „działalność agencji reklamowych”, a następnie z dniem 7 lipca 2014 r. dokonał zgłoszenia zawieszenia wykonywania tej działalności.

dowód:

- wydruk z systemu komputerowego CEDIG z dnia 6.10.2014 r. – akta ZUS.

W dniu 1 stycznia 2014 r. zawarł pisemną umowę o pracę od dnia 1 stycznia 2014 r. na czas nieokreślony, ze słowackim pracodawcą (...) w S.. Zgodnie z treścią umowy pracodawca powierzył mu stanowisko doradcy reklamowego, w ramach, którego do jego obowiązków należało roznoszenie ulotek i badanie opinii publicznej na całym terytorium Republiki Słowackiej w wymiarze 12 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem 30 Euro za odpracowany miesiąc.

dowód:

- umowa o pracę z dnia 1 stycznia 2014 r. – akta ZUS.

W dniu 7 kwietnia 2014 r. wpłynął do organu rentowego wniosek odwołującego o ustalenie właściwego ustawodawstwa w związku z podjęciem przez niego od 1 stycznia 2014 r. do dnia 28 lutego 2014 r. zatrudnienia na terenie Słowacji. Wnioskodawca domagał się by organ rentowy zwrócił się do słowackiej instytucji o ustalenie dla niego właściwego ustawodawstwa dołączając do wniosku umowę o pracę z dnia 1 stycznia 2014 r., dokument potwierdzający zarejestrowanie w słowackiej instytucji ubezpieczeniowej z numerem ubezpieczenia społecznego oraz świadectwo pracy.

dowód:

- wniosek z dnia 7 kwietnia 2014 r. – akta ZUS,

- umowa o pracę z dnia 1 stycznia 2014 r. – akta ZUS,

- świadectwo pracy z dnia 28 lutego 2014 r.- akta ZUS,

- potwierdzenie z dnia 20 stycznia 2014 r.- akta ZUS.

W piśmie z dnia 11 kwietnia 2014 r. organ rentowy wezwał odwołującego do stawienia się w siedzibie Oddziału niezwłocznie po otrzymaniu pierwszej wypłaty wynagrodzenia celem złożenia wyjaśnień do protokołu w charakterze strony odnośnie wykonywania pracy/prowadzenia działalności na własny rachunek za granicą oraz przedstawienia dowodów fakt ten potwierdzających.

dowód:

- pismo ZUS z dnia 11.04.2014 r.- akta ZUS.

W odpowiedzi na wezwanie, dniu 25 kwietnia 2014 r. odwołujący przedłożył organowi rentowemu świadectwo pracy, komputerowe wydruki za styczeń i luty 2014 r., „Bilans firmy” z 24.04.2014 r., kserokopie dowodów wypłaty wynagrodzenia.

dowód:

- pismo Odwołującego z dnia 25 kwietnia 2014 r. wraz z załącznikami – akta ZUS.

Pismem z dnia 29 maja 2014 r. organ rentowy w związku ze złożeniem wniosku o ustalenie ustawodawstwa właściwego, oraz dodatkowych dokumentów z tym związanych zwrócił się ponownie do odwołującego o szczegółowe informacje dotyczące charakteru pracy wykonywanej na Słowacji i działalności prowadzonej w Polsce. Wskazał, że analiza przedłożonych dokumentów wykazała, że charakter pracy na Słowacji i działalności na własny rachunek jest podobny. Ponadto organ rentowy powołał się na treść art. 12 ust.2 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Osoba, która normalnie wykonuje działalność, jako osoba pracująca na własny rachunek w Państwie Członkowskim, a która udaje się, by wykonywać podobną działalność w innym Państwie Członkowskim, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy.

dowód:

- pismo z dnia 29 maja 2014 r. - akta ZUS.

W piśmie, które wpłynęło do organu rentowego w dniu 3 lipca 2014 r., odwołujący podał, że pracując na Słowacji w oparciu o umowę o pracę roznosił przekazane przez pracodawcę ulotki po blokach, parkingach, rozdawał je przed marketami. Natomiast w ramach własnej działalności gospodarczej zajmuje się projektowaniem stron internetowych, zatem prace te nie mają podobnego charakteru.

dowód:

- pismo odwołującego z dnia 3.07.2014 r. – akta ZUS.

W piśmie z dnia 7 lipca 2014 r. dotyczącym ustalenia ustawodawstwa właściwego zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE)

nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE z 30.10.2009 nr 284/1),

w związku z działalnością zawodową wykonywaną w dwóch lub więcej państwach członkowskich Unii Europejskiej

- organ rentowy poinformował odwołującego, że w okresie od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. podlega on ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 13 ust. 1 lit. b w związku z art.

13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE z 30.04.2004 r. Nr L 166/I ze zm.) oraz 14 ust. 5 lit. b w brzmieniu

nadany rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z dnia 22.05.2012 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie

(WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004.

W piśmie tym organ rentowy wskazał, że ustalenie ustawodawstwa słowackiego ma charakter tymczasowy (art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009) i opiera się na złożonych przez ubezpieczonego dokumentach. Może ono zostać unieważnione, jeżeli nastąpią istotne zmiany w aktywności zawodowej odwołującego lub instytucja właściwa w Słowacji będzie miała istotne zastrzeżenia, co do określonego ustawodawstwa właściwego. Wskazał też, że ustalenie takiego ustawodawstwa stanie się ostateczne w ciągu dwóch miesięcy od poinformowania o tym fakcie przez Oddział ZUS słowackiej instytucji właściwej, jeżeli nie zgłosi ona w tym przedmiocie zastrzeżeń. Organ rentowy pouczył ponadto odwołującego o prawie do wystąpienia z wnioskiem do ZUS o wydanie decyzji administracyjnej, jeżeli nie

zgadza się z określeniem właściwego ustawodawstwa. Pismo ustalające dla odwołującego tymczasowe ustawodawstwo słowackie organ rentowy wysłał słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, która otrzymała go 14.07.2014 r..

dowód:

- pismo ZUS z dnia 07.07.2014 r.- akta ZUS,
- pismo ZUS z dnia 09.07.2014 r.- akta ZUS,

W piśmie z dnia 18.09.2014 r., które wpłynęło do Oddziału ZUS w T.

w dniu 30.09.2014 r., słowacka instytucja poinformowała, że wraz z Państwową Inspekcją Pracy przeprowadziła u pracodawcy (...) w S.kontrolę z zamiarem wykazania rzeczywistego wykonywania pracy na terenie Republiki Słowackiej. W oparciu o wyniki tej kontroli ustalono, że charakter pracy na terenie Słowacji, roznoszenie ulotek 12 godzin miesięcznie w zamian za wynagrodzenie 30 euro miesięcznie ma cechy pracy o charakterze nieznacznym (marginalnym). Ze względu na to Słowacka Instytucja stwierdziła, że w stosunku do W. B. zgodnie z art. 11 ust. 3a rozporządzenia (WE) nr 883/2004 od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. mają zastosowanie przepisy prawa ubezpieczenia społecznego Rzeczypospolitej Polskiej.

dowód:

- pismo z dnia 18.09.2014 r. wraz z tłumaczeniem - k. 36 as,

W piśmie z dnia 06.10.2014 r. dotyczącym ustalenia ustawodawstwa właściwego zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE z 30.10.2009 r. Nr L 284/1), w związku z działalnością zawodową wykonywaną w dwóch lub więcej państwach członkowskich Unii Europejskiej - organ rentowy poinformował odwołującego, że od dnia 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. podlega on ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (DZ. Urz. UE z 30.04.2004 r. Nr L 166/1 ze zm.).

W piśmie tym organ rentowy wskazał, że ustalenie ustawodawstwa polskiego ma charakter tymczasowy (art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009) i opiera się na złożonych przez ubezpieczonego dokumentach oraz informacji ze Słowackiej Instytucji Zabezpieczenia Społecznego. Może ono zostać unieważnione, jeżeli nastąpią istotne zmiany w aktywności zawodowej odwołującego lub instytucja ubezpieczeniowa miejsca wykonywania pracy, lub instytucja właściwa będzie miała istotne zastrzeżenia, co do określonego przez ZUS Oddział w T. ustawodawstwa właściwego. Wskazał też, że ustalenie takiego ustawodawstwa stanie się ostateczne w ciągu dwóch miesięcy od poinformowania o tym fakcie przez Oddział ZUS słowackiej instytucji właściwej, jeżeli nie zgłosi ona w tym przedmiocie zastrzeżeń (art. 16 ust. 3 rozporządzenia 987/2009). Organ rentowy pouczył odwołującego się, że z uwagi na podleganie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych ZUS na jego wnioski powinien mu wystawić zaświadczenie o podleganiu polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych – formularz A1. Równocześnie organ rentowy pouczył odwołującego o prawie do wystąpienia z wnioskiem do ZUS o wydanie decyzji administracyjnej, jeżeli nie zgadza się z określeniem właściwego ustawodawstwa. Pismo ustalające dla odwołującego tymczasowe ustawodawstwo polskie organ rentowy wysłał słowackiej instytucji ubezpieczeniowej.

dowód:

- pisma ZUS z dnia 06.10.2014 r.- akta ZUS.

Pismem z dn. 20.11.2014 r. W. B. po otrzymaniu pisma organu rentowego ustalającego mu, jako właściwe polskie ustawodawstwo wniósł o wydanie w jego sprawie decyzji administracyjnej. W dniu 08.12.2014 r. ZUS wydał

zaskarżoną decyzję, którą, stwierdził że od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r. wobec W. B. ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Decyzją z dnia 26.01.2015 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział S. stwierdził, że wobec W. B. nie powstało obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne, obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne oraz obowiązkowe ubezpieczenie na wypadek bezrobocia, jako pracownikowi pracodawcy (...) od 01.01.2014 r. do 28.02.2014 r., według ustawodawstwa słowackiego.

W dniu 10 lutego 2015 r. Słowacka instytucja – Sociálna poisťovňa wydała zaświadczenie o przebytych okresach ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania, tzw. formularz E-104, w którym poświadczyla okres ubezpieczenia W. B. w okresie od 1.01.2014 r. do 28.02.2014 r. u pracodawcy (...) w S..

Od decyzji powyższej obaj uczestnicy postępowania (pracownik i pracodawca) złożyli odwołania, pracodawca dnia 3 marca 2015 r. a pracownik dnia 6 marca 2015 r. Odwołania zostały przekazane do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Centrala, Wydział Środków naprawczych w dniu 27 marca 2015 r. Na dzień 4 marca 2016 r., tj. daty sporządzenia wyjaśnień w sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. nie otrzymał decyzji organu drugiego stopnia.

Pismami z dnia 2 i 4 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., poinformował ZUS Oddział w T. oraz odwołującego o tym, że uznał formularz E-104 z dnia 9.02.2015 r., potwierdzający okres ubezpieczenia pracownika u pracodawcy, za nieważny w pełnym zakresie.

dowód:

- decyzja z dnia 26 stycznia 2015 r. wraz z tłumaczeniem – akta ZUS,
- pisma ZUS S. z dnia 2 i 4 marca 2016 r. – k. 92 – 93 as.
- formularz E-104 wraz z tłumaczeniem – k. 21-26 a.s.

W piśmie z dnia 3 czerwca 2015 r. (data wpływu) skierowanym do ZUS Oddział w T., Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w T. poinformował, że W. B. w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą złożył za rok 2014 rozliczenie roczne PIT-36 wraz z zał. PIT/B, w którym wykazał przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości 2.083,82 zł. i nie wykazał przychodu osiągniętego za granicą.

dowód:

- pismo Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego – k. 57 akt sądowych.

W toku postępowania sądowego (w dniu 23 grudnia 2015 r.) odwołujący przedłożył korektę deklaracji PIT-36 w zakresie uzupełnienia dochodów uzyskiwanych z pracy za granicą za rok 2014 r.

dowód:

- pismo odwołującego z dnia 17 grudnia 2015 r. – k. 73 a.s.,
- korekta deklaracji – k. 79-84.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich forma i treść formalna nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było, zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Na rozprawie w dniu 29 czerwca 2016 r. Sąd pominął dowód z zeznań odwołującego W. B. z powodu jego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa. Pismem doręczonym w dniu 27 lutego 2015 r. odwołujący został wezwany do osobistego stawiennictwa na rozprawę wyznaczoną na dzień 11 marca 2015 r. celem przesłuchania w charakterze strony (k.17). Na rozprawie tej nie stawił się. Pojawił się natomiast na niej jego pełnomocnik (k. 27), który nie znał przyczyn nieobecności odwołującego. Na rozprawę wyznaczoną na dzień 30 grudnia 2015 r. odwołujący ponownie został wezwany do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania w charakterze strony (k. 88). Na rozprawie tej jednak się nie stawił. Stawił się za to jego pełnomocnik (k. 89). Pomimo, ponownego wezwania do osobistego stawiennictwa na kolejny termin rozprawy wyznaczony na dzień 29 czerwca 2016 r. celem przesłuchania w charakterze strony pod rygorem pominięcia dowodu z jego zeznań (k. 95, 98), odwołujący nie stawił się na rozprawę. W tym dniu, nie stawił się również jego profesjonalny pełnomocnik, prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy. Nie usprawiedliwił tego niestawiennictwa i nie składał wniosku o odroczenie rozprawy (k. 97, 98). Na tej rozprawie został przeprowadzony dowód z pisma słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, którego odpis został wcześniej wraz z zawiadomieniem o terminie tej rozprawy doręczony pełnomocnikowi. Odwołujący sam zrezygnował, zatem z możliwości osobistego zaprezentowania swojego stanowiska w sprawie i twierdzeń o faktach. Niezależnie od tego Sąd uznał, że przesłuchanie odwołującego w tej sprawie nie jest konieczne, ponieważ okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione w oparciu o zgromadzone dokumenty.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 8 grudnia 2014 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było określenie mającego zastosowanie w przypadku odwołującego W. B. ustawodawstwa od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r. z uwagi na podpisanie przez niego w dniu 1 stycznia 2014 r. umowy o pracę z firmą (...) K. (...) S.- przy jednoczesnym prowadzeniu na terenie kraju działalności gospodarczej w zakresie agencji reklamowych pod nazwą (...) w T..

Zaskarżoną decyzją z dnia 8 grudnia 2014 r. organ rentowy stwierdził, bowiem że w okresach od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r. do odwołującego ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Stosownie do treści art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. z 2004 r. UE L Nr 166, poz. 1 ze zm.), osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego.

Jak stanowi art. 13 ust. 1 tego rozporządzenia, dotyczący wykonywania pracy w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega: a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania: (i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub (ii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli jest zatrudniona, przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa lub co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim; lub (iii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż państwo członkowskie jej zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania; lub (iv) ustawodawstwu państwa

członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, a co najmniej dwa z tych przedsiębiorstw lub dwóch z tych pracodawców mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania.

Jak wskazano w ust. 2 art. 13 rozporządzenia, osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega:

a) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim lub b) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z Państw Członkowskich, w których wykonuje ona znaczną część swej pracy.

Z art. 13 ust. 3 rozporządzenia wynika, że osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Do celów stosowania rozporządzenia, zgodnie z art. 1 lit. a i b, określenie „praca najemna” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną, jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego Państwa Członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce; określenie zaś „działalność na własny rachunek” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną, jako taką do celów ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego Państwa Członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce.

Jak wynika z art. 16 ust. 1-3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 (Dz. U. z 2009 r. UE L Nr 284, poz. 1 ze zm.), osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust.1).

Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2).

Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3).

Zgodnie z procedurą określoną w art. 16 rozporządzenia wykonawczego, pismem z dnia 7 lipca 2014 r. organ rentowy poinformował odwołującego o podleganiu w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r. ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Pismem z dnia 6 października 2014 r. poinformował go ponadto zmianie stanowiska organu rentowego i ustalenia, że w powyższym okresie podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. W obu tych przypadkach organ rentowy wskazał, że ustalenie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy.

O tymczasowym ustaleniu dla odwołującego ustawodawstwa najpierw słowackiego, później polskiego organ rentowy poinformował słowacką instytucję ubezpieczeniową, która zakwestionowała wstępne zastosowanie do wnioskodawcy przepisów prawa Republiki Słowackiej. W piśmie z dnia 18 września 2014 r., które wpłynęło do Oddziału ZUS w T. w dniu 30 września 2014 r., słowacka instytucja zgłosiła swój sprzeciw informując, że po przeprowadzeniu kontroli wspólnie z Państwową Inspekcją Pracy w firmie ustalono, że charakter pracy na terenie Słowacji, polegającej na roznoszeniu ulotek w wymiarze 12 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem 30 EUR ma cechy pracy o charakterze marginalnym, tzn. jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego. Na tej podstawie organ rentowy zmienił swe wcześniejsze rozstrzygnięcie i ustalił dla odwołującego pismem z dnia 6 października 2014 r., jako właściwe tymczasowe ustawodawstwo polskie w zakresie ubezpieczeń społecznych. Następnie decyzją z dnia 26 stycznia 2015 r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa wyłączyła odwołującego z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na terenie Słowacji od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r.

W piśmie ustalającym dla odwołującego, jako właściwe ustawodawstwo polskie Zakład powołał się na przepis art. 13 ust.3 rozporządzenia podstawowego, a ponadto art. 16 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Jednocześnie wiadomo, że decyzją z dnia 26 stycznia 2015 r. słowacka instytucja zabezpieczenia społecznego wyłączyła odwołującego z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, nadto stwierdziła nieważność w pełnym zakresie formularza E104 z dnia 9 grudnia 2015 r. (potwierdzającego okres ubezpieczenia u słowackiego pracodawcy), o czym pismami z dnia 2 i 4 marca 2016 r. został powiadomiony organ rentowy i odwołujący.

Organ rentowy prawidłowo, zatem zastosował procedurę przewidzianą w art. 16 rozporządzenia wykonawczego i nie można mu zarzucić w tym względzie żadnego uchybienia. Wstępnie określił dla odwołującego na okres od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r. ustawodawstwo słowackie o charakterze tymczasowym, o czym zawiadomił tak odwołującego jak i słowacką instytucję ubezpieczeniową. W piśmie z dnia 18 września 2014 r. słowacka instytucja właściwa zgłosiła swe zastrzeżenia do tak ustalonego ustawodawstwa, zajmując stanowisko, że praca odwołującego miała marginalny charakter. Na skutek tych zastrzeżeń organ rentowy zmienił swoje wcześniejsze rozstrzygnięcie i ustalił dla odwołującego na sporny okres, jako właściwe ustawodawstwo polskie. Ustalenie dla odwołującego ustawodawstwa nastąpiło na skutek wymiany informacji pomiędzy instytucją polską i słowacką.

Wbrew twierdzeniom odwołującego, w sprawie nie doszło do naruszenia art. 16 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego.

Zgodnie bowiem z punktem 9, 11 i 12 Decyzji Nr A1 z dnia 12 czerwca 2009 r.

w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C z 2010 r. Nr 106, str. 1), w możliwie najkrótszym czasie, najpóźniej w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wniosku, instytucja wezwana informuje instytucję występującą o wyniku przeprowadzonego przez nią dochodzenia (pkt 9). Jeżeli instytucja wezwana nie może zakończyć dochodzenia w terminie trzech miesięcy z uwagi na złożoność sprawy albo ze względu na fakt, że zweryfikowanie pewnych danych wymaga zaangażowania innej instytucji, może ona przedłużyć termin najdłużej o okres trzech miesięcy. Instytucja wezwana informuje instytucję występującą o przedłużeniu terminu w możliwie najkrótszym czasie, lecz co najmniej tydzień przed upłynięciem pierwszego terminu, uzasadniając opóźnienie oraz podając orientacyjny okres, w jakim dochodzenie zostanie zakończone (pkt 11). W szczególnie wyjątkowych okolicznościach zainteresowane państwa członkowskie mogą zgodzić się na odstępstwo od terminów określonych w pkt 9 i 11, pod warunkiem że odstępstwo to jest uzasadnione oraz proporcjonalne w świetle indywidualnych okoliczności oraz że przedłużenie jest ograniczone w czasie (pkt 12).

Skoro tak, niezasadny był wniosek odwołującego o zwrot akt organowi rentowemu celem uzupełnienia materiału sprawy na podstawie art. 467 § 4 k.p.c.

W tym miejscu wskazać należy, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12 (OSNP 2014/3/47), że nie jest dopuszczalna ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia

społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa. Stwierdzenia spełnienia warunków ubezpieczenia społecznego w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/04 z dnia 29.04.2004 r.

w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE Polskie wydanie specjalne Rozdział 05, Tom 05, s. 72 ze zm.) dokonują organy właściwe do stosowania tego prawa. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy podkreślił, że organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego (i sąd) jest uprawniony tylko do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia

nr 883/2004. Nie ma natomiast kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia

w sensie prawnym. Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i może być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Ze względu na różnice między ustawodawstwami krajowymi, co do określenia przedmiotu ubezpieczenia społecznego wprowadzono zasadę, że uwzględnianie okoliczności lub wydarzeń mających miejsce w jednym państwie członkowskim nie może w żaden sposób sprawiać, iż właściwym dla nich stanie się inne państwo ani że będzie się do nich stosować jego ustawodawstwo (pkt 11 preambuły rozporządzenia nr 883/2004).

Ze względu na brak kognicji sądu miejsca zamieszkania w zakresie badania istnienia stosunku pracy stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii, Sąd nie badał ważności umowy o pracę z dnia 1 stycznia 2014 r.

Ustalone dla odwołującego zaskarżoną decyzją z dnia 8 grudnia 2014 r. ustawodawstwo określone zostało w sposób właściwy.

Od decyzji z dnia 26 stycznia 2014 r. wyłączającej odwołującego z ubezpieczeń społecznych na terenie Słowacji, w/w odwołał się, co prawda do organu wyższego stopnia, ale nie wiadomo, jak długo postępowanie to będzie się toczyć. Z urzędu Sądowi wiadomo, że w tego typu sprawach procedura odwoławcza wymaga czasu, bowiem decyzje organu wyższego stopnia można zaskarżyć jeszcze do sądu.

Zasadą w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest zaś, że sąd ocenia prawidłowość decyzji, zarówno w zakresie stanu faktycznego, jak i zastosowanych przez organ rentowy przepisów prawa, na datę jej wydania. W orzecznictwie Sądów Apelacyjnych podkreśla się, że przedmiotem postępowania przed sądem w sprawie ubezpieczeniowej jest ocena zgodności z prawem- w aspekcie formalnym i materialnym- decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Badanie legalności decyzji następuje zaś przy uwzględnieniu stanu prawnego i faktycznego istniejącego w chwili jej wydania (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 12 maja 2015 r., III AUa 1621/14, LEX nr 1747824, wyrok SA w Szczecinie z dnia 9 kwietnia 2015 r., III AUa 598/14, LEX nr 1771352). W wyroku z dnia 3 grudnia 2014 r., II UK 76/14 (LEX nr 1777882) Sąd Najwyższy podał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada oceny prawidłowości decyzji według stanu istniejącego w dacie jej wydania. Pomimo, że sąd ubezpieczeń społecznych rozpoznaje sprawę merytorycznie na nowo, to jednak jako organ kontrolny wobec organu rentowego ma obowiązek odniesienia się do stanu rzeczy istniejącego w dacie wydania decyzji. Z tej przyczyny obowiązująca w „klasycznym” procesie cywilnym reguła wyrażona w art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie, z którą sąd bierze pod uwagę stan rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy, doznaje wyjątku w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, ze względu na jego szczególny, odwoławczy charakter. W wyroku z dnia 9 kwietnia 2015 r., III AUa 591/14 (LEX nr 1771355) Sąd Apelacyjny w Szczecinie wskazał zaś, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego sąd pierwszej instancji kontroluje jej zgodność z prawem, a sąd drugiej instancji- prawidłowość rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji w odniesieniu do stanu rzeczy (faktycznego i prawnego) istniejącego w chwili wydania przez organ rentowy decyzji. O zasadności rozstrzygnięcia organu decydują, zatem okoliczności istniejące w chwili wydania decyzji, natomiast postępowanie sądowe ma charakter odwoławczy, sprawdzający i weryfikujący.

Taką też zasadę przyjął Sąd w tej sprawie, uznając za miarodajne fakty istniejące w dacie wydania zaskarżonej decyzji, stanowiące podstawę rozstrzygnięcia.

Toczące się na Słowacji postępowanie pozostaje, zatem bez wpływu na ustalenia Sądu, co do zasadności zaskarżonej decyzji. Nie może być tak, że dana osoba nie podlega żadnemu ustawodawstwu albo podlega jednocześnie w dwóch miejscach. Instytucje poszczególnych państw zobowiązane są do wymiany informacji oraz zawiadamiania drugiej strony o zmianach w stanach faktycznych i stanach prawnych na zasadzie wzajemności. To powoduje, że po przekazaniu informacji przez jedną instytucję drugiej, instytucja zawiadomiona podejmuje odpowiednie działania i wydaje stosowne decyzje, analizując stan faktyczny i prawny na dzień rozstrzygnięcia.

Jednocześnie zauważyć należy, że w piśmie z dnia 2 marca 2016 r. skierowanym do odwołującego słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała, że w związku z decyzją z dnia 26 stycznia 2015 r., na mocy, której stwierdzono, iż w przypadku wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 2014 r. nie powstał obowiązek ubezpieczenia społecznego na terenie Słowacji, instytucja ta uznaje formularz E-104 z dnia 9 lutego 2015 r., potwierdzający okres jego ubezpieczenia w firmie (...) za nieważny w pełnym zakresie. Formularz E-101 wraz z wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. został zastąpiony przez formularz A-1. Dokument ten, na podstawie art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r., jest wydawany na wniosek pracodawcy lub osoby prowadzącej działalność gospodarczą na własny rachunek przez właściwe jednostki danego państwa.

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia 987/2009, dokumenty wydane przez instytucje ubezpieczeniowe dla celów stosowania przepisów Tytułu II rozporządzenia 883/2004 są akceptowane przez instytucje pozostałych państw członkowskich tak długo, jak długo nie zostaną wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostały wydane.

Niezależnie od tego wskazać należy, że praca odwołującego na terenie Słowacji na rzecz tego pracodawcy wykonywana przez 12 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem w kwocie 30 Euro istotnie miała charakter marginalny.

Pracy o charakterze marginalnym, jak stanowi przepis art. 14 ust. 5 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004- dodany do rozporządzenia wykonawczego przez art. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. UE L Nr 149, poz. 4), zmieniającego to rozporządzenie z dniem 28 czerwca 2012 r.- nie bierze się zaś pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że praca odwołującego na terenie Słowacji miała charakter marginalny. Zgodnie z treścią zawartej ze słowackim pracodawcą umową o pracę, ubezpieczony miał świadczyć pracę przez 12 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem w kwocie 30 Euro miesięcznie, co daje około 25 Euro netto, (czyli około 100 zł). Biorąc pod uwagę, że przynajmniej jeden raz w miesiącu odwołujący musiał dojechać na Słowację, a potem wrócić do kraju oraz koszty, jakie zmuszony był wydatkować na podróż (na paliwo) w połączeniu z kosztami wyżywienia i utrzymania na Słowacji- to wątpliwym jest czy kwota ok. 100 zł, była wystarczająca na pokrycie tych wydatków a jeżeli tak to realnie kwota, jaka pozostała po odliczeniu tych kosztów, którą w/w mógł uzyskać ze stosunku pracy w danym miesiącu była rażąco niska.

W ocenie Sądu, praca wykonywana przez odwołującego na terenie Republiki Słowackiej była, więc pracą marginalną, a takiej pracy nie bierze się pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa. Praca ta, pomimo, że stała, miała niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego.

Odnosnie sformułowanego przez odwołującego zarzutu naruszenia przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 107 § 2 k.p.a.) wskazać należy, że od chwili wniesienia do sądu powszechnego odwołania od decyzji organu rentowego, sprawa staje się sprawą cywilną i podlega rozpoznaniu według zasad właściwych dla tej kategorii spraw. Innymi słowy, ewentualne wady decyzji wynikające z naruszeń przepisów postępowania przed organem rentowym pozostają zasadniczo poza zakresem jego rozpoznania, a sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych orzeka o prawach lub obowiązkach stron na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego (por. np. wyrok SN z dnia 8 stycznia 2014 r., II UK 242/13, LEX nr 1415119).

Mając na uwadze wszystkie te okoliczności stwierdzić należało, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Wobec tego, na mocy powołanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 8 grudnia 2014 r., o czym orzekł w sentencji wyroku.